

S. Lujza Kozinović

(Uz 75-godišnjicu života)

S. Lujza Kozinović

Sestra Lujza Kozinović spada u red takvih »mujer fortis«, u kojoj govori psalmista: »Tko će naći jaku ženu?!«

Slaveći njezin 75-godišnji ljubilej, moramo odati priznanje redu sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga, koji je u našoj domovini, njegujući lijepu umjetnost, a osobito glazbu, izvršio izvanrednu kulturnu zadaču. Iz družbe sv. Vinka niknuli su mnogi glazbenici (s. Cecilijana Kobal, s. Lujza Ko-

zinović, s. Tarzicija Fosić, s. Daroslava Kušek, s. Margareta Ćuk, s. Mercedes Domić i druge).

Sestra Lujza (krsnim imenom Zorka) Kozinović rođena je 20. ožujka 1897. u Slimenima kraj Travnika. Već kao dijete pokazivala je izrazitu muzikalnost, pjevajući i svirajući harmoniku (sa 5 godina). Građansku školu svršila je u Travniku. Tamo je učila glasovir kod s. Vilibalde Špoljar. Godine 1914. dolazi u Zagreb, gdje nastavlja studij glasovira a godinu dana nakon toga otkriva njezin glazbeni talenat prof. Franjo Dugan. Na muzičkoj akademiji u Zagrebu polaže diplomski ispit iz glasovira (1921), a nakon toga iz kompozicije kod prof. Dugana (1923). Studirala je solo-pjevanje postignuvši diplomu 1924.

Stekavši tako zamjernu širinu i temeljitost glazbenog obrazovanja, s. Lujza započinje svoj plodonošni nastavnički, pedagoški i stvaralački rad. Službovala je u Banjoj Luci, u Sarajevu, u Novoj Gradiški, a od 1939. pa nadalje u Zagrebu. Na sestarskoj gimnaziji u Savskoj cesti predavala je teoriju, pjevanje i glasovir. Nakon toga djelovala je na učiteljskoj školi u Gundulićevoj ulici. Od 1941. do 1958. vršila je dužnost regensa chorii u crkvi sv. Vinka u Frankopanskoj ulici.

Sa svojim zborovima nastupala je na crkvenim i državnim svečanostima (u Hrvatskom narodnom kazalištu, Glazbenom zavodu, Franjevačkoj dvorani, u Radničkom domu i drugdje.) Dva puta je na javnom nastupu u Učiteljskoj školi njezin zbor dobio prvu nagradu. U crkvi sv. Vinka imala je zbor od 50 pjevačica, koje je glasovno toliko kultivirala da su im se divili kazališni pjevači i profesori glazbe.

Poznati glasovirski virtuozi i skladatelj Božidar Kunc imao je vrlo visoko mišljenje o sviranju sestre Lujze. Evo što on kaže: »Kako znade izraziti ono što je u svakoj Bachovoj varijaciji novo, osebujno; sve je to kod Lujze čisto kao kristal. A kakva blistava tehnika! Kako poznaje instrumenat u dušu! Da nije opatica slavili bi je kritičari na sva usta.«

Uz svu tu djelatnost uspješno se bavila i zapisivanjem, te transkribiranjem crkvenog pučkog pjevanja u Kraljevici, Crikvenici, Selcima, Novom Vinodolu i na Krku.

Bila je aktivni član Odbora za crkvenu glazbu zagrebačke nadbiskupije pod predsjedništvom po-kognog Maestra Albe Vidakovića. Časopis sv. Cecilija donosio je povremeno u prilogu njezine skladbe, popraćene uvijek vrlo pozitivnim kritikama i prikazima.

Njezin stvaralački opus vrlo je bogat i raznovrstan. Mogli bismo reći da je ona stvarala iz praktičnih potreba, osobito za ženske zborove, jer je takva literatura uvijek nedostojala.

Skladala je 15 misa, 47 moteta, 3 psalma, 48 pojmovaca u čast Kristu, Majci Božjoj i svećima, 3

rukoveti narodnih pjesama, 5 Tantum ergo, 5 litania, nekoliko koralnih predigri za orgulje i mnogo prigodnih skladbi manjeg opsega za razne prigode i svečanosti. Uz to je skladala i gudački kvartet u f-molu.

Daleko bi nas odvela analiza pojedinih djela, a to nije ni svrha ovog članka. Njezine skladbe, mise, moteti žive na našim crkvenim korovima i u našim srcima. Tradicija bogatog pjevanja i umjetničkog sviranja prenosi se i na mlađa pokolenja, u čijem sjećanju živi još ona neiscrpna glazbena baština.

Radi ilustracije donijet ćemo nekoliko mišljenja iz kritika uvaženih glazbenih suvremenika s. Lujze. Tako slovenski glazbenik dr Franjo Kimovec piše o »Misi sv. Ignacija« (Crkveni glazbenik 1950, br. 1 i 2) kaže: »Posebno prijetno se to opaža v gibkem, v celoti kar zrelem kontrapunktu, ki skoro bohotno prepleta pričujoče delo. Saj je že prej kazala nagnjenje v kontrapunktičnemu ustvarjanju, pa je tu opustila vso, sicer prijazno žensko zgovornost, tako da glasovi nepričakovano resnobno menjajo med seboj, se kličejo, si odzivajo, si nasprotujejo.« O istoj misi poznati skladatelj Matija Tomc piše: »Skladba sama je zelo melodijozna, zložena delom v priprostem polifonem slogu, deloma homofono; iz nje veje blagodejno upliva — još religiozen duh: Osobnost skladateljice stopi skromno v ozadje, le tu in tam dobijo akordi močnejše osebni poudarek. Maša bo primerna za izvajanje po samostanih, pa morda tudi drugod, kjer imajo dobre ženske ali deške zbole.«

Prikaz staroslavenske mise donosi sv. Cecilijski (god. 1929. str. 193.) »Skladba je bujno šaroliko obrađena kako s melodijske tako i s harmonijske strane. Osobito su dobro uspjeli kraći dijelovi. Gospodi pomiluj, Svet, Blagoslovjen i Aganče Božji, koji su obrađeni polifono i pokazuju da se skladateljica izvrsto znade služiti u praksi znanjem kontrapunkta. Pratnja orgulja teče glatko i vrlo dobro popunjuje troglasni ženski zbor. Naša produktivna literatura crkvene glazbe može uz staroslavenske mise, što ih je natječajem izdalо Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima i ovu misu pribilježiti kao lijepu dobit.«

Dr Božidar Širola u Hrvatskoj strazi od 28. XI br. 128. kaže među ostalim ovo: »I ova Misa s. Lujze Kozinović pokazuje sve lijepe oblike, o kojima je čas prije bilo govora. Jedan se stavak za drugim reda u preplitanju sve samih novih, lijepih zamisli, vrlo vješto izvađanih, napisanih glatkim i živim pjevom u svakoj dionici. Polifoni splet i imitacijske forme (fugirani kratki stavci) divno oživljaju razvijanje same misli i formiranje dijelova u arhitektonsku cjelinu. Novo je i to, što je kompozitorica pregnula da napiše misu za ženski zbor, pa će ta sama činjenica, jer je to prvo djelo ove vrste u našoj literaturi, pomoći brzo popularizaciji ove lijepe rada.«

Staroslavenska misa bila je 1937. izvedena u Bratislavi i tu izvedbu prenosila je radio-stanica.

Već spomenuti Matija Tomc piše o poznatoj »Misi jubilaris« (koja je izvedena 1945. povodom 100-godišnjice družbe): »Ta Maša je lahko za zgled, kako je treba učinkovito pisati za ženski zbor.« (Misa služi za uzor kako treba efektno pisati za ženski zbor).

Pretežni dio stvaralačkog rada sestre Kozinović posvećen je crkvenoj glazbi. Mnogi zborovi po našoj domovini pjevaju i danas njezine Mise, motete i popijevke. Njezin stil pravi je odraz cecilijskog duha: Ozbiljna i dostojanstvena melodika, klasična

harmonija s primjenom alteracija i kromatike za podcrtavanje izvjesnih ugođaja. (Npr.: *Qui tollis peccata mundi* u Misi jubilaris); mjestimična upotreba modalnih kadanca (što je također odraz cecilijskih nastojanja), osobito frigijske i dorske, te interesantni harmonijski i polifoni spletovi. Uz to treba istaknuti majstorsko vođenje orguljske pratnje, po čemu se vidi i osjeća da je s. Lujza umjetnik na orguljama. To osobito dolazi do izražaja u *Kyrie Mise jubilaris*, gdje su orgulje tretirane upravo koncertantno u ležernom, mozartovskom stilu. Svemu tome treba dodati ozbiljnost izražaja te ukusno asimiliranu folklornu notu, koja se i harmonijski očituje (npr. u Rukovjetima te u litanijama).

Kao tipične i klasične primjere za poznavanje stvaralaštva sestre Lujze navodim cijelu Misu jubilaris, zbog nekoliko već istaknutih osobina, te prekraisan, formalno uravnotežen motet: *Justus ut palma florebit*, koji se ističe svojom elegantnošću; snažni Psalam 68 (Kraljevstva zemaljska pjevajte Bogu — za četveroglasni ženski zbor i klavir), te uskrsni motet *Surrexit Pastor bonus*, *O Jesu mi dulcissime* (četveroglasni mješoviti zbor), himan *O Srce Višnjeg prijestolje* i dr.

Šteta da s. Lujza Kozinović kao izvrstan poznavalac orguljske literature i tehnike nije napisala više skladbi za orgulje.

Gledajući u cijelini stvaralački lik skladateljice moramo utvrditi da ona u svojoj glazbi nije ostvarila nešto novo, novatorsko, avangardno. Dok je u njezino vrijeme u Hrvatskoj, a i u Sloveniji, već cvao muzički impresionizam (Kunc, Lajovic) i ekspresionizam (Kogoj), njezin interes ostaje usredotočen na klasično-romantični smjer. No, to nije njezina krivnja. Sva nastojanja cecilijanaca toga doba bila su usmjerenja prema njemačkim uzorima (Gräsbacher, Rheinberger, Filke, Nitterer, Gruber, Stehle) pa i njihov harmonijski govor također nije išao dalje od romantizma. To je i razumljivo, jer su se naši glazbenici-cecilijanci većinom školovali u Njemačkoj. (Filip Hajduković — Regensburg; Mirko Novak — Regensburg; Franjo Dugan — Berlin itd.) Većina domaćih skladatelja prošla je kroz Duganovu školu i odatle je jasno da su se kretali u izražajnom krugu romantičke. Rijetki cecilijanci izdigli su se, snagom vlastite ličnosti, iznad općega »kursa« (Franjo Lučić — osobito u Elegiji, te posebno Stanislav Preprek, čiji harmonijski govor seže preko kasnoromantičnog do impresionističkog izraza.)

Iako po harmonijskom govoru s. Lujza pripada općem cecilijskom smjeru, novo je kod nje — izvanredni tretman ženskih glasova i bogata literatura za razne dvoglasne, troglasne, četveroglasne ženske sastave. Njezine skladbe su uravnotežene formalno i sadržajno. Jednostavna i ukusna harmonija, obogaćena polifonim gibanjem — to je srž njezinog izraza.

Svojim značajnim opusom misa, moteta i ostalih duhovnih skladbi sestra Lujza znatno je obogatila hrvatsku crkvenu glazbu.

Po svojem pedagoškom izvođačkom i skladateljskom radu ona si je izborila vrhunsko mjesto u Družbi sestara milosrdnica, a bez lažne skromnosti može se staviti uz bok najboljih hrvatskih cecilijanaca svojega doba (Canjuga, Kolb, Taclik, Ivšić i ostali).

Prigodom 75-og ljubileja sestre Lujze Kozinović uredništvo sv. Ceciliije odaje priznanje i zahvaljuje

skladateljici na životnom djelu uloženom »da pomogne dušama svojih bližnjih — da upoznaju vječne radosti i ljestvike« (s. Lujza).

Cestitajući, želimo svečarici još mnogo godina uz dobro zdravlje.

»Na mnogaja ljeta!«

LITERATURA:

Ana Turković, *Sestra Lujza Kozinović, život i djela*. Diplomska radnja, Zagreb 1972.

Hrvošlav Ban, *Covjekova baština, Dvostruki jubilej časne sestre Lujze Kozinović*, Veritas, br. 6 god. 1969. str. 115.

Muzička Enciklopedija, sv. 2, Zagreb, 1963, str. 55.

POPIS SKLADBI SESTRE LUJZE KOZINOVIC MISE

1. *Misa u čast sv. Ignacija*, troglasni ženski zbor i orgulje, 1929.
2. *Hrvatska Misa u čast Kraljice Hrvata*, za mješoviti zbor, posvećena prof. F. Duganu, 1935.
3. *Staroslavenska Misa u čast sv. Ćirila i Metoda*, za mješoviti i zbor i orgulje, posvećena biskupu Buriću, 1938.
4. *Misa za pokojne*, originalno narodno dvoglasje iz Gorskog Kotara, 1939.
5. *Misa S. S. Cordis Jesu — ad 4 voces inaequales*, za mješoviti zbor, 1941.
6. *Hrvatska Misa u čast Kraljice mira*, za troglasni ženski zbor i orgulje, 1943.
7. *Misa C — dur*, za troglasni ženski zbor i orgulje, 1944.
8. *Božićna Misa*, po motivima božićnih popijevaka za troglasni ženski zbor i orgulje, 1945.
9. *Misa »Jubilaris«*, za troglasni ženski zbor i orgulje 1946.
10. *Misa »Frankopanka«*, posvećena dr. N. Žuviću Frankopanskom, sveuč. prof. i kanoniku, prigodom 25-godišnjice misništva, za troglasni ženski zbor i orgulje, 1946.
11. *Hrvatska Misa u čast sv. Franje Saleškoga*, tekst S. Blažena Musilja, za troglasni ženski zbor i orgulje, 1948.
12. *Misa u čast Prečistog Srca Marijina*, za troglasni ženski zbor i orgulje.
13. *Misa u čast Svetog Josipa* (Tekst Sida Košutić), za troglasni ženski zbor i orgulje.
14. *Misa za djecu*, za jedan glas i orgulje, 1954.
15. *Misa u čast Bezgr. Začeća Bl. Dj. Marije*, za troglasni ženski zbor i orgulje, 1958.

MOTETI

1. *Justus ut palma florebit*, mješoviti zbor, Sv. Cecilia, 1922. — 4
2. *Venit lumen tuum*, za Bogoavljenje, mješoviti zbor Sv. Cecilia, 1922. — 5
3. *Sej denj*, graduale za Uskrs, mješoviti zbor, Sv. Cecilia, 1922. — 2
4. *Zemlja vastrepeta*, ofertorija za Uskrs, Sv. Cecilia, 1923. — 2
5. *Tota pulchra*, za 4 gl. ženski zbor i orgulje, Sv. Cecilia, 1923. — 5
6. *Ave Maria*, za blagd. Bezgr. Začeća Bl. Djevice Marije za troglasni ženski zbor i orgulje Sv. Cecilia, 1924. — 6
7. *Virgo prudentissima*, za blagdan V. Gospe, mješoviti zbor Sv. Cecilia 1925. — 4
8. *Majci Božjoj dobrog savjeta*, Sv. Cecilia 1925. — 4
9. *O Jesu mi dulcissime*, mješoviti zbor, Sv. Cecilia, 1927. — 1
10. *Siloju Tvojeju Gospodi*, mješoviti zbor, Sv. Cecilia 1933. — 5
11. *Jubilate Deo*, mješoviti zbor, Sv. Cecilia 1940. — 1
12. *Surrexit Pastor bonus*, mješoviti zbor, Sv. Cecilia 1944. — 3
13. *Cristum Regnum adoremus*, trogl. ženski zbor i orgulje
14. *Domine Deus in simplicitate cordis*

15. *Adoramus te Christe*
16. *Sekvenca: »Victimae paschali laudes«* za trogl. ženski zbor i orgulje 19 — 3
17. *Os justi meditabitur*, a capella za trogl. ženski zbor
18. *Muka Gospodina Našega Isusa Krista*, za mješoviti zbor
19. *Ecce Ancilla Domini*
20. *Pravednik cvate*, za trogl. ženski zbor, a capella
21. *Evo svećenik veliki*, mješoviti zbor i orgulje
22. *Dušo Kristova*
23. *Te Deum*, melodram
24. *Oče naš*, troglasni ženski zbor i orgulje
25. *Kristu Kralju: »On, najsvetiji naš Kralj«*, troglasni ženski zbor i orgulje
26. *Kristu Kralju: »Zdravo Kriste, vječni Kralju«*, Tekst Zdenka Jusića, troglasni ženski zbor i orgulje
27. *Imenu Isusovu »Kako je divno ime Tvoje«*
28. *Andeo Gospodnji*
29. *Sva si lijepa, o Marijo*
30. *Zdravo Marijo*
31. *Zdravo Kraljice*
32. *Kraljici Svetima*, troglasni ženski zbor i orgulje
33. *Bezgrešnoj Gospo Lurdskoj »Bože, Oče, otajstvenih darova«*. Tekst: S. Marija Salezija Mavrank.
34. *Kraljice na nebo uznesena*, troglasni ženski zbor i orgulje
35. *O Gospodo moja*, troglasni ženski zbor i orgulje
36. *Molitva na gori: »Dodata pred lice Gospodnje«*. Troglasni ženski zbor i orgulje
37. *Milosrdnica: »Radi Boga Oca svoga«* — tekst S. Blažena Musilj
38. *Svetom Rafaelu »Velik je Gospodin«*
39. *Sveti Vinko bijaše milosrdan*, troglasni ženski zbor i orgulje
40. *Svetom Tomi*, četveroglasni muški zbor
41. *Suncu*. Tekst sv. Franje Asiškog
42. *Maloj sv. Tereziji*, četveroglasni ženski zbor
43. *Sv. Anti*. »*Zdravo budi sv. Anto*«
44. »*Ja sam Majka lijepa ljubavi*«
45. *Ave Maria, B — dur*, troglasni ženski zbor i orgulje
46. *Sjena i sjaj*. Tekst Hrvošlav Ban, bariton solo i četveroglasni muški zbor a capella
47. *Evo me, Gospodine*. Tekst s. Agnes Momčinović, mješoviti zbor

TRI PSALMA

1. *Psalam 68 — Epilog: »Kraljevstva zemaljska«*, četveroglasni ženski zbor i orgulje
2. *Psalam — »Tebe Bože, najvišega Gospodara svoga«*, četveroglasni ženski zbor i orgulje
3. *Psalam — »Bože moj, Tebe tražim«*, četveroglasni zbor a capella

POPIJEVKE

1. *Zdravo zvijezdo mora, Ave maris stella*, Sv. Cecilia 1922. — 1
2. *Kraljice zdravo*: tekst s. Bernardina Horvat, Sv. Cecilia 1927. — 1
3. *U skrušenosti*: tekst msgr. Ferde Božića, Sv. Cecilia 1921. — 4
4. *Majci Božjoj od Kamenitih vrata*, mješoviti zbor, Sv. Cecilia 1931. — 3
5. *Bistričkoj Majci Božjoj*, Sv. Cecilia 1931. — 3
6. *Pozdrav Križu i Mariji*, tekst Iv. Ev. Šarić, Sv. Cecilia 1933. — 6
7. *Ave Maria »Rumene zore zlatni skut«*
8. *Kraljice svete Krunice*, tekst Josip Ivić
9. *Majci Božjoj Karmelskoj*, tekst s. Renata Carić
10. *Fatimskoj Gospo*, tekst Mijo Škvorc
11. *Kraljice svete Krunice*, tekst Zdenka Jušić Seunik
12. *Bistrička Marija, gle k tebi kreće*, tekst Zdenka Jušić Seunik
13. *Majko naša*
14. *Kristu Kralju*, tekst s. Lukezija Pogačić — troglasni ženski zbor i orgulje
15. *O Isuse moj premili*, tekst s. Lukezija Pogačić, troglasni ženski zbor i orgulje

16. *O Isuse radosti moja*, tekst s. Lukezija Pogačić, troglasni ženski zbor i orgulje
 17. *Moj Isuse to si ti*, tekst s. M. Salezija Mavrak
 18. *Isuse nado skrušenih*
 19. *Zdravo Krvi Isusova*, tekst Iv. Ev. Šarić
 20. *O Zdravo Rane Kristove*, tekst Milan Pavelić
 21. *Nebeskih dvora radosti*, tekst Milan Pavelić
 22. *O srce višnjeg Prijestolje*, tekst Milan Pavelić
 23. *Vječno vrelo*, tekst sv. Ivana od Križa
 24. *O Isuse moj, Ti sva si sreća moja*, tekst s. Lukezija Pogačić
 25. *Srcu Isusovu*
 26. *O Srce Majke Bezgrešne*, tekst s. Agnes Momčinović
 27. *Svetom Josipu, »Evo nas k Tebi«*, tekst s. Bernardina Horvat
 28. *Svetom Vinku »Sveti Vinko ljubav Tvoja«*, tekst s. M. S. Mavrak
 29. *O svetim Vinku, srce je tvoje ljubavi vrelo*, tekst s. M. S. Mavrak
 30. *O sv. Vinku, ljubljeni Oče*
 31. *Sv. Mihovilu »Ti sjaju moći Oca svoga«*, tekst Milan Pavelić
 32. *Sv. Franji »Brate Sunca zvijezda«*, tekst s. B. Mursilić
 33. *Sv. Agnezi »Kad motrim Tvoju, o Agnezo, sliku«*, tekst s. Agnes Momčinović
 34. *Himan svetom Anti*, tekst Aleksa Kokić
 35. *Himan vojske sv. Ante*
 36. *Svetom Marku*, tekst Zdenka Jušić Seunik
 37. *Svetom Lazaru »Zaštitniče naš, Lazare sveti«*, tekst s. Janja K.
 38. *Svetoj Vincenciji »O Vincenco mučenice«*, tekst s. Julijana
 39. *Svetom Anti »O sveće svega svijeta«*, tekst s. Agnes Momčinović
40. *Svetoj Majci Lujzi*, tekst s. Blažena Musilj
 41. *Svetom Nikoli*, narodni napjev iz Kraljevice
 42. *Svetom Stanislavu*
 43. *Svetom Franji Saleškom*, tekst s. M. Salezija Mavrak
 44. *B. Krucifiksi*
 45. »*Blago vama, vi nebeske luči sjajne*«, tekst s. Bernadina Horvat
 46. *Amo o ljudi svi*, obradila s. L. Kozinović
 47. *Pastiru*, obradila s. L. Kozinović
 48. *Naša srca vatrom gore*

RAZNO

1. *Imamo mlado junačko srce*
2. *Hvalospjev Hrvata*, tekst Alekса Kokić
3. *Rukovjet narodnih popijevaka:*
  - a) Prva rukovjet »*Zora je zora — beli dan*«
  - b) Druga rukovjet »*Hvaljen Isus i Marija*«
  - c) Treća rukovjet »*Jurjevske popijevke*«
4. *Biblijske pjesme*, tekst Aleksa Kokić
 30 biblijskih slika sa uglazbljenim tekstom
5. *Pet »Litanija«* za troglasni ženski zbor i orgulje
6. *Pet »Tantum ergo«* br. 5 po božićnim motivima
7. *Pohvale Isusu i Mariji — Kantata za troglasni ženski zbor i harmoniju*. Zagreb 1957. Opaska: Ova je pjesma O. Antuna Kanižlića iz godine 1759. u kojoj »mladići i divojke na izminu i zajedno Isusa i Mariju fale«.
8. *Credo* — svaki stih komponiran u obliku moteta — za troglasni ženski zbor i harmoniju.

Osim nabrojenih radova komponirala je bezbroj prigodnih manjih djela i popijevaka za razne svečanosti u samostanu i školama.

BLAGOSLOV ORGULJA

Orgulje, ti posvećeni instrumente, ti
 ćeš intonirati Očeve hvalospjeve.
 Ti ćeš pjevati žrtvu našega gospodina
 Isusa Krista.
 Ti ćeš prizivati Duha koji je posvuda na zemlji i na nebesima.
 Ti ćeš svjedočiti milosrđe Božje, njegovu ljubav i njegovu dobrotu.
 Ti ćeš slaviti blaženstvo anđela.
 Ti ćeš govoriti sveopćim jezikom kršćanstva.
 Ti ćeš svojim veselim pjevom ispuniti svetište.
 Ti ćeš utješiti ojađene koji žive u nevoljama.
 Ti ćeš naše molitve uzdignuti sve do Presvete Majke Božje.
 Ti ćeš objaviti moć i dostojanstvo triju osoba Presvetog Trojstva.

(Prijevod latinskog teksta iz 18.
 stoljeća)